

TAALCULTUUR

LEONIE CORNIPS

Spijt-Limburgers

De eerste Dr. Lou Spronck-lezing van de leerstoel Taalcultuur in Limburg werd onlangs gehouden door Petra Stienen. Stienen is opgegroeid in Roermond, is Arabist, werkte bij Nederlandse ambassades in Caïro en Damascus en is nu senator. Ze adviseert over mensenrechten, persoonlijk leiderschap en diplomatie. Stienen is regelmatig te horen en te lezen op en in de landelijke media. Ze kreeg in 2012 de Vrouwen in de Media Award, de Prins Bernhard Cultuurfonds Limburg Inspiratieprijs in 2013 en in 2016 de Aletta Jacobsprijs.

Een van de doelen van de Dr. Lou Spronck-lezing is een dialoog te starten over hoe Limburgers naar elkaar kijken, in en buiten de provincie. Daarin is Petra Stienen uitstekend geslaagd. De Turnzaal van mijn faculteit Cultuur- en Maatschappijwetenschappen barstte uit zijn voegen met tweehonderd luisteraars. Sommigen stonden in de deuropening of moesten op tafeltjes achterin zitten.

Stienens lezing sloot feilloos aan bij het onderzoek van de leerstoel naar 'lokale identiteitsconstructie in Limburg door taalcultuur'.

Mensen voelen zich vervreemd en bedreigd omdat onze wereld in een snel tempo verandert. Ook Limburgers moeten zich aanpassen en zich verhouden tot nieuwkomers, tot mensen die vertrekken of mensen die kortstondig hier verblijven. Zij moeten voortdurend beslissen met wie zij zich in Limburg wél willen en kunnen identificeren en met wie niet. Dat zijn emotionele processen.

Twee ingezonden stukken in deze krant, van Paul Weelen en Sjef Stijnen, laten zien welke tegenstellingen in Limburg in dit tijdsge-richt van belang zijn. Paul Weelen beleeft een tegenstelling tussen achterblijvers in Limburg en succesvolle Limburgers als Petra Stienen, die hij een spijt-Limburger noemt. In zijn optiek is een achterblijver iemand die in Limburg opkomt voor de Limburgse taal en cultuur. En een dom gansje... Een spijt-Limburger is iemand die door vertrek naar Holland pure afbraak pleegt aan

die Limburgse taal en cultuur. Weelen won de Jo Hansenprijs voor Volkscultuur 2016 en wordt gerespecteerd om zijn literaire activiteiten, zijn Limburgstalige muziek en uitgeverij. Vanuit die positie heeft zijn gevoel dat hij als achterblijver een 'dom gansje' is iets wrangs. Ook omdat hij zich onmachtig voelt, schrijft hij, om de gedeputeerde te wijzen op de noodzaak iets substantieels te doen voor het Limburgs. Hij hoopt dat spijt-Limburgers dit wél bereiken.

Sjef Stijnen spreekt zijn ergernis uit over het Randstedelijk accent van Petra dat volgens hem haar geloofwaardigheid aantast als zij over 'diversiteit' spreekt. Stijnen was projectleider van het belangrijke sociolinguïstische Kerkrade-project, waaruit bleek dat dialectsprekende kinderen zich in de klas in hun Nederlands onzeker voelden, stil waren en faalangst hadden. Leraren beoordeelden hen ook als minder competent dan hun eentalige Nederlandssprekende klasgenoten. Het Kerkrade-project wilde de houding van leerkrachten en andere volwassenen ombuigen zodat dialectsprekende kinderen zichzelf meer zouden respecteren, mondiger zouden worden en taalvaardiger.

Petra Stienen is het schoolvoorbeeld van alles waar het Kerkrade-project voor stond. Ongერიjmd dus dat een volwassen projectleider en hoogleraar zich uitsluitend ergert aan het landelijk prestigieuze accent en de mondigheid van de zeer taalvaardige Stienen, die tot haar zesde vooral dialect sprak. Aanwezig lieten mij in e-mails weten dat de lezing van Stienen inspirerend was. Iemand schrijft: 'De lezing heeft me geroerd: de taal van het hart en de parallellen met mijn eigen ervaringen als Limburger in het *Hollesj*'. Ikzelf was ook ontroerd omdat Stienen in haar lezing in het *Remunjs*, haar Nederlands en het Arabisch in plaats van anderen makkelijk te veroordelen juist mensen van allerlei herkomst op integere wijze samenbracht in hun liefde voor taal, welke dan ook.

leonie.cornips@maastrichtuniversity.nl

Leonie Cornips, bijzonder hoogle-
raar Taalcultuur in
Limburg aan de
UM, over de relatie
tussen gesproken
talen en dialecten
in Limburg en de
daaraan ontleende
identiteit.

